

4. Великий тлумачний словник сучасної української мови / [уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел]. – К. ; Ірпінь : ВТФ «Перун», 2004. – 1440 с.
5. Соціолого-педагогічний словник / [за ред. В. В. Радула]. – К. : Ексоб, 2004. – 304 с.
6. Якиманская И. С. Технология личностно-ориентированного образования / Якиманская И. С.. – М., 2000. – С. 34.
7. Леонидова Н. Д. На пути к личностно-ориентированному обучению : мнения и опыт / Н. Д. Леонидова // Мир образования – образование в мире. – 2002. – №1. – С. 130-136.

УДК [378.14 : 6] : 811.1/2

МОЖЛИВІ ШЛЯХИ ІНТЕНСИФІКАЦІЇ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В УМОВАХ СУЧАСНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ШКОЛИ

Александров В.М., викладач

Запорізький національний університет

Стаття розглядає можливості застосування деяких елементів інтенсивної методики для навчання іноземної мови в умовах середньої школи. Розглянуто новітні прийоми подання та закріплення лексики, а також форми організації навчального процесу для ефективного удосконалення навичок й умінь слухання, говоріння, читання та письма. Показано, що прийоми методики інтенсивного навчання іноземної мови можуть ефективно використовуватись у молодших, середніх та старших класах середніх навчальних закладів.

Ключові слова: інтенсивний метод, активний лексичний запас, мовленнєві вміння.

Александров В.М. ВОЗМОЖНЫЕ ПУТИ ИНТЕНСИФИКАЦИИ ОБУЧЕНИЯ ИНОСТРАННОМУ ЯЗЫКУ В УСЛОВИЯХ СОВРЕМЕННОЙ СРЕДНЕЙ ШКОЛЫ / Запорожский национальный университет, Украина

Статья рассматривает возможности применения некоторых элементов интенсивной методики для обучения иностранному языку в средней школе. Рассмотрены новейшие приемы подачи и закрепления лексики, а также формы организации учебного процесса для эффективного усовершенствования навыков и умений аудирования, говорения, чтения и письма. Показано, что приемы методики интенсивного обучения иностранному языку могут эффективно использоваться в младших, средних и старших классах средней школы.

Ключевые слова: интенсивный метод, активный словарный запас, речевые умения.

Alexandrov V. SOME POSSIBLE WAYS FOR INTENSIFYING THE PROCESS OF TEACHING FOREIGN LANGUAGES AT SECONDARY SCHOOL / Zaporizhzhya national university, Ukraine.

The article deals with intensive methods for efficient teaching a foreign language at secondary schools. It shows the new ways for better memorizing foreign words and also advises some efficient methods for developing skills in listening, speaking, reading and writing. It is suggested that intensive methods can be successfully used for teaching foreign languages junior and senior levels of secondary schools.

Key words: intensive methods, active vocabulary, communicative skills.

Інтенсифікація навчання іноземної мови як продуктивний спосіб поліпшення іншомовної підготовки учнів середніх шкіл передбачає зміни якісних чинників навчального процесу та досягнення бажаних результатів за рахунок активізації діяльності учнів та оптимізації управління процесом навчання. Ефективна організація навчання іноземної мови в середній школі в сучасних умовах вимагає подальшого удосконалення методики інтенсивного навчання іноземної мови, яка передусім пов'язана з іменами Г. Лозанова, Г.О. Китайгородської [6, 3]. Аналіз науково-методичної літератури виявляє велику кількість нових підходів до удосконалення процесу навчання іноземних мов для підвищення ефективності його результатів. Проте одночасно фахівці вказують на конкретні недоліки, які сьогодні існують в середній ланці освіти і заважають її випускникам досягти рівня незалежного користувача іноземної мови B2 згідно із Загальноєвропейськими рекомендаціями з мовної освіти [2]. Тому дана стаття про можливість впровадження інтенсивної методики в процес навчання іноземної мови учнів середньої школи має викликати інтерес методистів, які досліджують цю проблему. Серед сучасних вітчизняних учених, які поглиблено вивчають нові підходи і напрямки розвитку інтенсивної методики, зокрема у вищій школі, треба, передусім, згадати О.Б. Тарнопольського, С.П. Кожушко, З.М. Корневу [9, 4]. Враховуючи нові соціальні замовлення суспільства стосовно підвищення рівня іншомовної освіти в усіх освітніх ланках, особливу увагу привертає можливість використання інтенсивної методики в умовах сучасної середньої школи.

Мета статті – показати конкретні прийоми інтенсивної методики для розвитку іншомовних навичок й умінь, що можуть ефективно застосовуватись для оптимізації процесу навчання іноземної мови в умовах середньої школи.

Пріоритетним питанням для застосування елементів інтенсивної методики в навчанні іноземної мови стає визначення змісту інтенсивного навчання. Визначення змісту інтенсивного навчання має ґрунтуватися на певних методичних принципах. Зокрема, він повинен мати чітку спрямованість саме на ті елементи мови, які на певний момент з тих або інших причин потребують форсованого розвитку. Але, перш за все, зміст інтенсивного навчання має створювати необхідні передумови для досягнення учнями тієї практичної мети, що передбачається. Враховуючи Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти, логічно припустити, що забезпечення таких передумов забезпечується принципом концентрованої організації навчального матеріалу і навчального процесу, принципом особистісного спілкування, а також принципами колективної взаємодії та поліфункціональності вправ.

Перспективним для проблеми, що розглядається, виглядає також урахування принципу визначення змісту навчання на основі першочергового врахування характеристик діяльності, що формується (*content-based approach*), який передбачає пріоритет предметної складової над мовною [9]. Дотримання цього принципу в інтенсивному навчанні може сприяти ефективному відбору мовного мінімуму, який є достатнім для комунікації у відповідних ситуаціях спілкування, створюючи сприятливі можливості для досягнення практичної мети за відносно стислий час.

Предметний зміст інтенсивного навчання іноземної мови обумовлюється вимогами програми і бажаним рівнем іншомовної підготовки учнів В2. У свою чергу, згадані потреби окреслюють обсяг та характер мовного матеріалу, що підлягає засвоєнню, а також мовленнєві вміння, які слід розвивати. Інтенсивне навчання іноземної мови учнів середньої ланки освіти має сенс тільки тоді, коли воно забезпечує швидкий розвиток мовленнєвих навичок (формування мінімально прийнятних фонетичних навичок, засвоєння достатнього обсягу лексичного запасу та оволодіння відповідними граматичними операціями) й одночасного швидкого розвитку мовленнєвих умінь (аудіювання, говоріння, читання й письма) в межах відповідних рубрик і ситуацій. Точне визначення згаданих рубрик і ситуацій, а також ефективний відбір мовного матеріалу потребує спеціального підготовчого етапу, на якому доцільно провести аналіз та узагальнення змісту навчальних посібників та рівня іншомовної освіти учнів.

Забезпечення змісту інтенсивного навчання інженерів потребує розробки спеціальних дидактичних матеріалів (відбору та адаптації іншомовних текстів як підґрунтя для навчання), вправ для розвитку навичок (фонетичних, лексичних, граматичних) та мовленнєвих умінь, а також тестових завдань, призначених для перевірки конкретних мовних або мовленнєвих умінь учнів.

При цьому бажано інтенсифікувати якомога більшу кількість вправ, навіть тих, що стосуються формування навичкових параметрів. Наприклад, метою розвитку фонетичних навичок у навчанні молодших учнів є оволодіння апроксимованою вимовою звуків та звукосполучень іноземної мови, що виконують у мовленні смислорозрізняльну функцію, а також наголосом та головними інтонаціями найбільш поширених типів речень. Проте відбір матеріалу для фонетичних вправ у корпоративному навчанні має певні особливості. Деякий відсоток учнів нерідко характеризується невпевненістю щодо власної спроможності утримувати іншомовний матеріал у пам'яті, що частково пояснюється їхнім побоюванням відносно можливого забування іншомовного матеріалу. Як відомо, причинами забування можуть бути недостатня кількість повторень певної дії з відповідним матеріалом або наявність якоїсь іншої паралельної діяльності (інші предмети), що спричинює інтерференцію, призводячи до стирання у короткочасній пам'яті матеріалу, який був об'єктом засвоєння.

Зважаючи на викладене вище, та з метою запобігання забування поданої лексики, треба намагатися включати її до змісту фонетичних вправ вже на початкових етапах навчання іноземної мови. Доцільно також враховувати той факт, що переважну більшість часу між введенням іншомовних слів у фонетичних вправах та контролем їх засвоєння учні проводять в умовах власної квартири, в оточенні фізичних еквівалентів тієї лексики, з якою вони працювали під час виконання фонетичних вправ (назви кімнат, меблів, їжі, посуду, електроприладів, одягу тощо), що може сприяти кращому запам'ятовуванню таких термінів.

Логічно припустити, що до змісту фонетичних вправ найдоцільніше включати поняття з безпосереднього оточення учнів, які, безумовно, пов'язані з програмною тематикою. Це може сприяти тому, що під час іншої діяльності вони будуть змушені (свідомо чи підсвідомо) актуалізувати певні іноземні слова чи фрази під час вирішення різних побутових питань. Така побудова навчання іноземної мови певною мірою моделює побутові ситуації, що можуть виникати в майбутньому під час відвідування країни, мова якої вивчається.

Фонетичні вправи на матеріалі відібраної лексики потенційно здатні створити сприятливе підґрунтя для подальшого ефективного засвоєння активного, пасивного та потенційного словникового запасу учнів, оскільки у цьому випадку їх навчальна діяльність з самого початку чітко співвідноситься з реальним

життям, підвищуючи умотивованість та створюючи необхідні передумови для підвищення ефективності навчання іноземної мови.

Формування лексичних навичок у процесі інтенсивного навчання потребує обґрунтованого відбору лексики. Такий відбір доцільно здійснювати і для курсу навчання загалом, і для окремих його етапів, стосовно кожного з яких слід враховувати відповідну тематику та динаміку розвитку комунікативної компетенції учнів. Аналіз спеціальної літератури [5, 7, 8] дозволяє припустити, що мінімально необхідний обсяг словника, призначеного для вживання випускниками в продуктивних видах мовленнєвої діяльності, складає близько 4000 лексичних одиниць. Деякі дослідники [3] вважають, що для рецептивних видів мовленнєвої діяльності, зокрема, для читання, згаданий обсяг словникового запасу може виявитися недостатнім, однак це припущення потребує експериментальної перевірки.

Відбір лексичного мінімуму для засвоєння доцільно супроводжувати її розподіленням на групи, які можуть одночасно використовуватися для полегшення їх запам'ятовування. При цьому варто враховувати дані психологічних досліджень [10], які свідчать, що ємність короточасної пам'яті складає 7 ± 2 одиниці. Відповідно, відібрана лексика тематично розподілялася нами на стовпчики по 7 слів у кожному, а самі стовпчики розміщувалися на сторінці з певними інтервалами. Інтернаціональні слова, питома вага яких є досить високою в більшості загальнонавчаних тем, виділялися в окремі групи, оскільки вони легше засвоюються.

Виходячи з наявних умов навчання, які викладені далі, ми припускаємо, що таке структурування лексики разом із відповідними способами її введення та вправами, може уможливити систематизацію та опрацювання учнями принаймні 100 лексичних одиниць кожного навчального тижня. Цей процес передбачає подання та закріплення поданого лексичного матеріалу, що за умови логічності наступного опрацювання в різних видах мовленнєвої діяльності може бути засвоєною учнями.

Далі поданий приклад розподілу 100 загальнонавчаних лексичних одиниць у вигляді десятка стовпчиків, в яких слова об'єднані тематично. Лексика призначена для введення стовпчиками, аби врахувати особливості обсягу короточасної пам'яті, про який уже згадувалося раніше, та сприяти підвищенню ефективності запам'ятовування іноземних слів. Стовпчики можуть містити й більшу кількість слів, але в цьому випадку вони включають інтернаціоналізми, які легко асоціюються із словами рідної мови:

PROFESSIONS

teacher	waiter	typist
worker	barber	surgeon
office-worker	lawyer	cook
builder	soldier	shop-assistant
writer	porter	seaman
baker	book-keeper (accountant)	singer
driver	door-keeper	housewife
dentist	musician	actor
journalist	politician	actress
artist	technician	architect
technologist	electrician	engineer
economist	academician	officer
analyst	farmer	assistant (manager) secretary
sportsman	manager	clerk
policeman	programmer	pilot
barman	designer	broker
postman	pensioner	

FAMILY

father	father-in-law	John's father
mother	mother-in-law	the father of John
son	uncle	man (men)
daughter	aunt	woman (women)
baby	grandmother	child (children)
parents	grandfather	boy
husband	grandchildren	girl
wife	nephew	person
sister	niece	friend
brother	cousin	enemy
relatives	adult	colleague

GENERAL

name	single	What?
profession	married	Who?
position	divorced	How many...?
nationality	widow	this
age	widower	that
marital status	young	very
hobby	old	nice
telephone number	interesting	
address	favourite	

При визначенні змісту формування граматичних навичок у процесі корпоративного навчання професійно-орієнтованої англійської мови доцільно, як і у випадку з фонетичними та лексичними навичками, спиратися на принцип комунікативної достатності та тематичної спрямованості. З цієї точки зору безумовними складниками змісту навчання є навички структурного оформлення речення, тобто операції, що є необхідними для побудови стверджувальних, заперечних, питальних та наказових речень. Досягнення цієї мети потребує засвоєння (усвідомленого чи підсвідомого) поняття "оператора" (допоміжного дієслова, що вживається для утворення заперечних, питальних та наказових речень). Таке засвоєння може сприяти підвищенню ефективності формування навичок вживання кожної наступної англомовної структури виду та часу.

У найзагальнішому вигляді структуру речення в будь-якому граматичному часі можна показати так:

підмет + присудок + решта речення

Нерідко присудок складається з двох або навіть трьох дієслів ("These students *are going* to school", "They *have got* a new computer", "They *will have finished* the discussion by then"). В усіх цих випадках перше дієслово в складі присудка є "оператором", тобто лексичною одиницею, що використовується для операцій утворення питальної чи заперечувальної конструкції. Структуру речень, наведених вище, можна показати таким чином:

підмет + оператор + присудок + решта речення

При постановці загального запитання, оператор ставиться перед підметом ("Are these students *going* to school?", "Have they *got* a new computer?", "Will they *have finished* the discussion by then?"), тобто структуру речення можна показати так:

оператор + підмет + присудок + решта речення ?

При постановці спеціального запитання питальне слово ставиться перед оператором ("What are these students *doing*?", "What have they *got* there?", "What time will they *have finished* the discussion by?"), тобто структуру речення можна показати так:

питальне слово + оператор + підмет + присудок + решта речення ?

Елемент "решта речення" може бути відсутнім, якщо запитання ставиться до нього.

При побудові заперечної структури, заперечна частка "not" ставиться після оператора ("These students *are NOT going* to school", "They *have NOT got* a new computer", "They *will NOT (WON'T) have finished* the discussion by then" "This *is not a complicated task*"), тобто структуру речення можна показати так:

підмет + оператор + NOT + решта речення

Якщо присудок складається з одного дієслова (*Present Simple* та *Past Simple*), то для утворення питальних і заперечних структур використовується оператор *DO* у відповідній часовій формі, тобто *DO (DOES)* для *Present Simple* і *DID* для *Past Simple*: Зміст корпоративного навчання інженерів згаданих підприємств професійно-орієнтованої англійської мови передбачав формування навичок структурного оформлення речення в усіх видах мовленнєвої діяльності у найбільш поширених формах часу та виду в активному та пасивному станах (*Active Voice: Present Indefinite, Present Continuous, Present Perfect Continuous; Past Indefinite, Present Perfect Simple, Past Continuous; Future Indefinite, Future Continuous; Passive Voice: Present Indefinite, Past Indefinite, Future Indefinite; Present Continuous; Present Perfect*).

Важливим є усвідомлення учнями практичного значення, яке мають засвоєні операції по структурному оформленню речення для здійснення процесу комунікації у будь-якій сфері, тобто функції кожної з них (номінативна – називання осіб та предметів, перш за все, найближчого оточення; локативна – ідентифікація місцезнаходження осіб чи об'єктів дома або на території школи; нарративна – розповідь про дії чи процеси, що відбувалися в минулому, відбуваються в момент мовлення або очікуються в майбутньому; регулятивна – формулювання розпоряджень тощо). У змісті навчання іноземної мови доцільно передбачити також диференціацію однотипних граматичних операцій, залежно від функції, яку вони виконують. Наприклад, структури наказового способу використовуються для віддавання розпоряджень (*Read the task, please!*), пропозиції спільної діяльності (*Let's read the task*), прояву ініціативи (*Let me read the task*), пропозиції варіанта дій (*Let him read the task*), заборони (*Don't read the task!*) тощо.

Метою навчання іноземної мови в середній школі, виходячи із сучасних тенденцій в навчанні іноземних мов [7] та міжнародного досвіду оцінювання іншомовної підготовки, визначений просунутий рівень незалежного користувача (B2). Відповідно до змісту Загальноєвропейських Рекомендацій з мовної освіти [2], характеристики згаданого рівня за видами мовленнєвої діяльності загалом зводяться до такого: *аудіювання* – розуміти зміст поширених повідомлень, викладених відносно стандартною вимовою в межах запропонованих програмою тем; *діалогічне мовлення* – брати активну участь в обговоренні запропонованих тем, викладаючи власну точку зору та аргументуючи її; *монологічне мовлення* – породжувати чіткі детальні описи об'єктів, процесів, організацій тощо; робити невеликі підготовлені доповіді на задану тематику; *письмо* – вміти написати власну біографію, скласти невеличку доповідь за знайомою темою, заповнити бланки, написати листа з оцінкою подій та ситуацій, залишити письмове повідомлення; *читання* – знаходити необхідну інформацію в автентичних виданнях, розуміти листи, записки, найбільш поширені інструкції (товари, харчові продукти), що стосуються побутової сфери.

Критеріями оцінки відповідей учнів під час здійснення контролю виступають саме якісні та кількісні показники володіння різними видами мовленнєвої діяльності. У продуктивних видах мовленнєвої діяльності (говорінні, письмі) основними якісними показниками є ступінь повноти розкриття теми, імпровізація та правильність використання мовних засобів. Кількісні показники складають обсяг і швидкість усного або письмового висловлювання. У рецептивних видах мовленнєвої діяльності (аудіюванні, читанні) основним якісним показником є ступінь розуміння (загальне, повне, детальне). Кількісними показниками є тривалість звучання тексту і темп мовлення – в аудіюванні, обсяг тексту – у читанні.

Створення базового лексичного мінімуму початкових рівнів (A1, A2) передбачає поступове зростання кількості загальноживаної лексики в обсязі приблизно 2000 лексичних одиниць. Цілком логічно виникає запитання про навчальний час, необхідний для форсованого оволодіння таким мінімумом, яке не обов'язково отримає однозначну відповідь. Очевидно, що низькі темпи оволодіння іншомовними навичками на початкових етапах можуть сформувати в учнів небажані упередження щодо складності вивчення іноземної мови або низький рівень власних здібностей та негативно вплинути на подальший процес навчання. Тому проблема навчання іншомовного лексичного матеріалу вимагає від викладачів чіткого окреслення обсягів та змісту базового лексичного мінімуму необхідного рівня, а після цього використання засобів інтенсивної методики.

Наприклад, відібрана лексика за темою «Everyday Life» дозволяє вводити її виключно за рахунок безперекладної семантизації.

EVERYDAY LIFE

In the morning	In the afternoon	In the evening
1. to wake up	to study from...to...	to go shopping
2. to get up	to speak to teachers	to come home
3. to wash	to discuss problems	to rest
4. to have breakfast	to operate the computer	to have dinner
5. to dress	to finish classes	to watch TV
6. to go to work	to call the parents	to go for a walk
7. to start work	to have lunch	to go to bed
Yesterday	Today	Tomorrow
last week	this week	next week
last month	this month	next month
last year	this year	next year
TIME AND DATES		
in January	at 9 o'clock	on Sunday

in February	at 10 a.m.	on Monday
in March	at 11 p.m.	on Tuesday
in April	at 12 (noon)	on Wednesday
in May	at 5.45	on Thursday
in June	at night	on Friday
in July	at 2.30	on Saturday
in August	at 1 p.m.	at the plant
in September	at 7 p.m.	at the railway station
in October	at 3.15	in the office
in November	at 2	in the airport
in December	at midnight	at home
in winter	Two times	every time
in spring	three times a day	this time
in summer	several times a week	last time
in autumn (fall)	many times a year	next time
all year round	from time to time	in time

TIME INTERVALS

second	Week
minute	fortnight
half an hour	month
hour (o'clock)	year
an hour and a half	decade
24 hours day	century
day	millenium
night	eternity

Більшість загальнонавчаних тем мають необмежені можливості для їх розширення в особистій, і в публічній сферах. Наприклад, під час повторення теми "Everyday Life" загальнонавчана фраза *to study from 8 a.m. to 2 p.m.* може мати логічний розвиток у професійно-орієнтованому напрямку і створити новий логічний ланцюжок дій (стовпчик), наприклад, у такому вигляді:

1. to study from 8 a.m. to 2 p.m.
2. to read modern text-books
3. to calculate complicated figures
4. to write short essays
5. to exchange information with friends
6. to check numerous tasks
7. to improve the personal results

Зміст початкового етапу навчання учнів іноземної мови передбачає засвоєння ними на цьому рівні навичок структурного оформлення речення в групах виду та часу *Indefinite* та *Continuous*. Зважаючи на те, що на цьому етапі ступінь розвитку мовленнєвих навичок учнів, зокрема їхня здатність сприймати англомовні повідомлення на слух або через зоровий канал, є досить обмеженим, логічно припустити прийнятність певних граматичних пояснень рідною мовою.

Формування умінь на початковому етапі передбачає поступовий їх розвиток від елементарних рівнів „виживання” *A1, A2* (близько 1000 лексичних одиниць) до рубіжного рівня *B1* незалежного користувача (приблизно 2000 лексичних одиниць) переважно в межах тем, що стосуються особистої (*Family, House and Flat, Everyday Life, Food and Meals, Appearance, Clothing, Hobbies, Holidays, Weather*) та публічної (*Professions, Shops and Shopping, City, Transport, Travelling, Health*) сфер. Загальною метою інтенсифікації початкового етапу є забезпечення надійного підґрунтя для подальшого розвитку іншомовної комунікативної компетенції в процесі навчання.

Кількісні параметри лексичного запасу на наступному етапі в процесі навчання іноземної мови передбачають засвоєння учнями загальнонавчаної лексики в межах близько 2000 слів та словосполучень, внаслідок чого їхній загальний словниковий запас, разом з лексикою, засвоєною на першому етапі, має сягнути 4000 лексичних одиниць. Цей етап навчання створює сприятливі умови для застосування більшої частки аналітичних елементів, особливо для формування граматичних навичок. На другому етапі відбувається подальший розвиток навичок структурного оформлення речення в групах *Indefinite* та *Continuous* (активний стан), а також формування згаданих навичок в групі *Perfect* (активний стан) та в усіх перелічених групах у пасивному стані.

Розвиток мовленнєвих умінь другого етапу передбачає їх удосконалення в рамках розширеної тематики, згідно вимог чинної програми.

Метою третього етапу, який має закінчити формування базового рівня володіння іноземною мовою є створення передумов для досягнення учнями просунутого рівня незалежного користувача (B2). Головним змістом цього етапу є забезпечення умов для активного спілкування в штучно створеному іншомовному навчальному середовищі.

В узагальненому вигляді наведені етапи навчання, рівні оволодіння професійно-орієнтованою англійською мовою, а також лексичні, граматичні та комунікативні орієнтири представлено в табл. 1.

Таблиця 1 - Етапи навчання та орієнтири оволодіння іноземною мовою

Етап навчання	Рівні	Граматичні навички	Лексичні навички	Комунікативні сфери у тематико-ситуативному атласі
1	A1	Структурне оформлення речень в <i>Indefinite (Active)</i>	близько 1000 лексичних одиниць	Елементарні ситуації спілкування (особиста сфера)
	A2	Структурне оформлення речень в <i>Continuous (Active)</i>	близько 1500 лексичних одиниць	Спрощена комунікація (особиста і публічна сфери)
	B1	Структурне оформлення речень в <i>Indefinite (Active, Passive), Continuous (Active)</i>	близько 2000 лексичних одиниць	Загальні теми (спрощені особиста і публічна сфери)
2	B1	Структурне оформлення в <i>Indefinite, Continuous (Active, Passive), Perfect (Simple)</i>	близько 2500 лексичних одиниць	Загальні теми (розширені особиста і публічна сфери)
	B1	Структурне оформлення речень в <i>Indefinite, Continuous (Active, Passive), Perfect (Simple, Continuous)</i>	близько 3000 лексичних одиниць	Подальше розширення особистої і публічної тематики: (факти, цифри, розвиток)
3	B2	Вдосконалення навичок структурного оформлення речень в усіх формах часу та виду в активному та пасивному станах	3500-4000 лексичних одиниць і більше	Спілкування з кількома співрозмовниками в найбільш типових ситуаціях (особиста, публічна сфери). Розуміння основного змісту автентичних текстів.

Підвищенню ефективності навчання можуть також сприяти певні додаткові елементи його змісту. Зокрема, виходячи з важливості усвідомлення кінцевої мети та проміжних етапів навчання учнями, передбачається постійне забезпечення їх інформаційною підтримкою, що включає доведення до відома учнів кількісних та якісних параметрів, які очікують наприкінці кожного етапу. Таке інформаційне забезпечення сприятиме підвищенню мотивації до навчання та самостійної роботи, а також більш ефективному самоконтролю.

Таким чином, зміст інтенсифікація навчання іноземної мови в умовах середньої школи передбачає чітку окресленість лексико-граматичного матеріалу та тематико-ситуативного атласу, що має відповідати конкретним етапам розвитку іншомовних вмінь учнів. Предметний зміст інтенсивного навчання іноземної мови обумовлюється Загальноєвропейськими рекомендаціями з мовної освіти, соціальним замовленням щодо бажаного рівня іноземної підготовки випускників середньої школи, що окреслюють обсяг та характер мовного матеріалу для засвоєння, а також мовленнєві навички та вміння, які слід розвивати. Процес інтенсифікації навчання іноземної мови потребує спеціального підготовчого етапу, на якому здійснюються точне визначення згаданих рубрик і ситуацій, науково обґрунтований відбір мовного матеріалу, а також пошук найбільш ефективних прийомів для його засвоєння..

ЛІТЕРАТУРА

1. Александров В.М. Організаційні форми англomовної підготовки інженерів засобами інтенсивної методики / В.М. Александров // Педагогіка і психологія формування творчої особистості: проблеми і пошуки. – Запоріжжя, 2007. – Вип. №44. – С. 8-17.
2. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти : вивчення, викладання, оцінювання / [наук. ред. проф. С. Ю. Ніколаєва]. – К. : Ленвіт, 2003. – 273 с.
3. Китайгородская Г.А. Новые подходы к обучению иностранным языкам/ Г.А. Китайгородская // Вестник МГУ. - Сер.19. Лингвистика и межкультурная коммуникация.- 1998. - №1. – С. 32-39.
4. Корнева З.М. Навчання студентів економічного профілю вищих навчальних закладів України ділової англійської мови за методикою “занурення”/ З.М. Корнева // Іноземні мови. – 2004. - №4. – С.54-57.
5. Литвинов П. П. 3000 английских слов. Техника запоминания : тематический словарь-минимум / П. П. Литвинов. – М. : Айрис-пресс, 2005. – 208 с.
6. Лозанов Г. Предпосылки построения общей теории внушения (глава из книги Суггестология)/ Лозанов Г. // Методика преподавания иностранных языков за рубежом. – М.: Прогресс, 1976. – Вып. 2. – С. 195-225.
7. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах: Підручник / Кол. авторів під керівн. С.Ю. Ніколаєвої. – К.:Ленвіт, 2002. – 328 с.
8. Семенова С. Т. 4500 наиболее употребительных слов английского языка / С. Т. Семенова // Иностранные языки в высшей школе. – 1975. – Вып.10. – С. 128–142.
9. Тарнопольский О.Б. Методика обучения английскому языку: Учеб. пособ./ Тарнопольский О.Б., Кожушко С.П. - К.: Ленвит, 2004. – 192 с.
10. Черенько Т. Причуды Мнемозины / Т. Черенько // Бизнес. – 2004. – №7. – С. 64–66.

УДК 373.51 : 908(477.84)

СТРУКТУРА ТА ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ У ВОЛИНСЬКІЙ ГІМНАЗІЇ (ЛІЦЕЇ)

Белова І.І., асистент

Кременецький обласний гуманітарно-педагогічний інститут ім. Тараса Шевченка

Стаття присвячена організації та структурі навчального процесу у Волинській гімназії. Розглянуто проблеми створення та розвитку навчального закладу в Кременці. Представлено навчальні принципи, свіоерідні заохочувальні методи навчання, а також особливості виховного процесу та щотижневе навантаження учнів гімназії (лицею).

Ключові слова: навчально-виховний процес, зміст навчально-виховного процесу, структура навчального процесу, програма навчання, принципи навчання.

Белова И.И. СТРУКТУРА И ОРГАНИЗАЦИЯ УЧЕБНО-ВОСПИТАТЕЛЬНОГО ПРОЦЕССА В ВОЛЫНСКОЙ ГИМНАЗИИ (ЛИЦЕЕ) / Кременецкий областной гуманитарно-педагогический институт им. Тараса Шевченко, Украина.

Статья посвящена организации и структуре учебного процесса в Волынской гимназии. Рассмотрены проблемы создания и развития учебного заведения в Кременце. Представлены учебные принципы, своеобразные поощрительные методы учебы, а также, особенности воспитательного процесса и еженедельная нагрузка учеников гимназии (лицея).

Ключевые слова: учебно-воспитательный процесс, содержание учебно-воспитательного процесса, структура учебного процесса, программа учебы, принципы учебы.

Belova I.I. THE STRUCTURE AND ORGANIZATION OF AN EDUCATIONAL-EDUCATING PROCESS IN VOLYN' GYMNASIUM (LYCEUM) / Taras Shevchenko Kremenets Regional Humanitarian Pedagogical Institute, Ukraine

The article is devoted to the organization and structure of educational process in Volyn' Gymnasium. The problems of creation and development of educational establishment in Kremenets' are considered. The